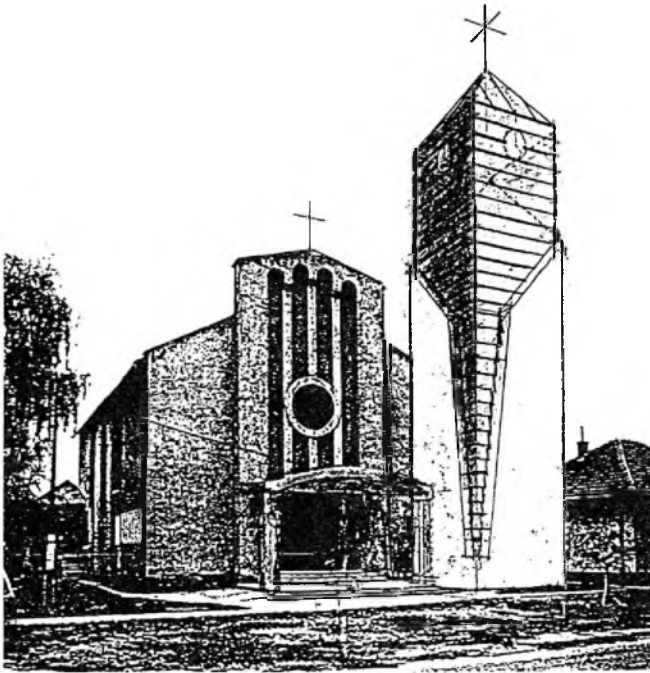


## KRIZSÁN ANDRÁS - PULA



Az új templomtorony terve

mot, Árkay Bertalan tervezte, és az eredeti tervhez (többféle változatban) torony is tartozott. Hát toronyról akkoriban aztán szó sem lehetett, és nem is olyan nagyon régen kaptam egy megkeresést a római katolikus plébánostól, hogy terveznék nekik egy tornyot a templomhoz. Megint csak lokálpatrióta lelkesedéssel mondtam, hogy hogyan terveznék, hát ez az én dolgom. Természetesen ingyen. A terv egy hosszú beszélgetéssor után elkészült. Láttam, hogy a plébános úrnak nem tetszik. A történet hosszú, nem kell minden részletét elmondjam, de az biztos, hogy ha egy pap nem akar templomot, vagy tornyot építeni - mindegy hogy milyen oknál fogva - akkor abból nem lesz semmi, ahogy egyébként a fordítottja is igaz. Mindenesetre elég érdekes feladat volt, és örültem volna, ha netán elkészül.

Mondani akartam még, hogy van a falunak egy kéthetente megjelenő tájékoztató újságja. Most már jó ideje van rá lehetőségem, hogy minden számban egy tervet vagy elképzelést ismertessek. Ez gyakorlatilag egy népszerűsítő sorozat, de nagyon örülök, hogy így az emberek hallanak a munkánkról. Van persze ennek más formája is. Volt egy lakossági fóruma a három beépítési javaslatnak: a temető, a Lanyi és a faluközpont voltaképpen területileg is összefügg. Nagyon megdöbbenem, és örültem, hogy milyen sokan eljöttek. Ez azt jelenti, hogy van érdeklődés a fejlesztési tervek iránt. Nagyon sok értelmes, jó hozzászólás volt. Ezt követően látta és fogadta el a terveket az önkormányzati testület, így e pillanatban ez a három elképzelés hála Istennek él; az ezeket a területeket érintő továbblépés ezek figyelembe vételével történik. Itt tartunk most.

Országépítő: Hol és hogyan lettél főépítész?

Krizsán András: Pula Nagyvázsöny közelében fekvő, kb. 200 lélekszámú és kb. 200 éves település túlnyomóan sváb lakossággal. A faluban régi, telekhátáron épült jellegzetes dunántúli, vakolatdíszes házak állnak, középpontjában van egy szép kúria, amit új bérlője szépen felújított. Alig van új ház, a régiék közül sok a düledező, leromlott. 10-15 éve építettek fel egy új utcában egymás mellett vagy 6-8 családi házat. Ez már a kockaház-korszak utáni divat idejében történt; emeletes, erkélyes, hivalkodó épületek, elrettentő példái annak, hogyan lehet a tájról, hagyományról, környezetről teljesen elfeledkezni.

1990. végén a polgármester megkereste Makovecz Imrét, hogy az ugyancsak a központban volt egykori major területén, ahol ma csak használaton kívüli házak vannak, szeretnének most már a falu arculatába illeszkedő házakat építeni. Készítettem egy rendezési, parcellázási tervet a területre. Eszerint nyolc házhely alakult ki, és a régi épületek közül kettőt, a terület két szélén megtartásra javasoltunk, átalakítással úgy, hogy az egyikből vegyesbolt, a másikból panzió-fogadó-vendégház lehessen, ha akad beruházó. A terv részletes szabályozást tartalmazott, és emellett készültek tanulmánytervek is, elsősorban a közműproblémák megoldására, amelyek nemcsak a települést, hanem a tágabb körzetet vették figyelembe. Az hamar kiderült, hogy nincs értelme konkrét ajánlati terveket készíteni az egyes telkekre; a házakat ugyanis a személyes igényekre kell majd igazítani. Az egységes megjelenés és a kívánt színvonal érvényesítésére találtuk azt a megoldást, hogy én, mint a rendezési terv készítője, főépítészként felügyeljem az induló építkezéseket, és segítsék az egész folyamatot a kívánt mederben tartani. Egyelőre két telek kelt el, további kettőre pedig igényt jelentettek be.

Országépítő: Van-e reális kilátás egy ilyen kis faluban további építkezésekre?

Krizsán András: Biztos, hogy lassan fog beépülni ez a központ, és ezért nehezebb is lesz odafigyelni erre az évekig elhúzódó folyamatra. Tartottunk egy szakmai napot a faluban, ismertettük az elképzeléseinket, és felvilágosításokat adtunk a családi háztervezés, engedélyeztetés kérdéseiről.

Országépítő: Voltak Pulán egyéb munkáid is?

Krizsán András: A település vezetőivel és néhány falubélivel nagyon jó viszonyba kerültem. Tavaly nyáron a szabadságomat is ott töltöttem. A falu szélén húzódó gyönyörű pincesor egyik, korábban már elég szerencsétlenül nyaralóvá alakított pincéjének tulajdonosa megbízott, hogy neki ott idős korára állandó lakóhelyül szolgáló házat tervezzek. Miután a pincéknek már majdnem a fele idegen, azaz nem

falubéli tulajdonban van, visszafordíthatatlan az a folyamat, hogy bortárolás helyett részben vagy egészben nyaralónak használják. Rendeletekkel ezt vissza-csinálni nem lehet. Úgy gondoltam, inkább elébe kell menni ennek a valós igénynek; számomra ebben a feladatban az volt az izgalmas, hogy példát adjak egy lehetséges jó megoldásra.



A pinceátalakítás modellje

Mindenesetre azt javasoltam a polgármesternek, hogy készüljön felmérés a szőlőhegy egész területére, nézzük meg, milyen épületek vannak, mire használják őket, hány van még eredeti állapotban, milyen fokú az átépítés; és ennek alapján részletes ajánlatokat lehetne kidolgozni. Az ötlet tetszett, és kaptam is rá megbízást.

A másik dolog, hogy tavaly ősszel szólt nekem Tóni bácsi - vagyis a polgármester, Reményi Antal -, hogy "gyere ki a temetőbe, mutatnék neked valamit". Elmondta útközben, hogy gyalázatos ravatalozója van a falunak, amit kb. 20 éve építettek, amikor összedőlt a Mária Terézia korabeli, a település alapításának idejéből való halottasház. A falunak most nyílik lehetősége rá, hogy központi céltámogatást kapjon valamilyen lerobbant középület felújítására. Miután a faluban a kocsmán, vegyesbolton kívül - nem számítva bele a most 200 éves templomot - nincs semmilyen középület, erre a ravatalozóra gondoltak. A pénz is ilyen nagyságrendű épületekhez illett - 600.000 forintról volt szó.

Az eredeti állapot



Amit végül megépítettünk, az persze többbe került, de már a vázlattevék láttán mindenki egyetértett abban, hogy érdemes igényesebb megoldást keresni. Tóni bácsi a tudtom nélkül körbeadta a faluban a vázlattevéket úgy, hogy az egy héten át kézzől kézre járt a faluban, minden este mások dugták össze a fejüket fölötté és aztán megtárgyalták a kocsmában. Olyan nagy volt az egyetértés, hogy minden rábeszélés nélkül megszavazták a hiányzó pénzt az önkormányzat részéről, és az emberek maguk jöttek az ajánlataikkal és ötleteikkel, hogy mit tudunk megtakarítani. Mondták, hogy szerezhetünk ingyen bontott követ a toronyhoz, az erdőgazdaság vezetője ingyen adta a fát, stb. - így vált lehetségessé az építkezés.

A régi ravatalozó tulajdonképpen teljes egészében bent van az új házban, egyrészt, mert a pénzt felújítás címen kaptuk, másrészt eleinte olcsóbbnak tűnt az építkezés úgy, hogy minden falat felhasználunk. 1992. októberében kezdődött a munka, és a rossz időjárási viszonyok miatt eltartott több, mint fél évig. Egy környékbeli vállalkozó volt a kivitelező, aki nagyon jó szándékkal fogadott minden menetközbeni utasítást vagy tanácsot. Amikor már látszott, nem lesz akadálya annak, hogy a ravatalozó az első elképzelésnek megfelelően egyúttal temetőkápolna is legyen, mindenki egyetértett azzal, hogy vállaljuk egy harang többletköltségeit. Népes küldöttség utazott el Órbottyánba a harangöntő Gombos Miklóshoz, hogy a kis harangot ünnepélyesen átvegyék, maga a mester pedig eljött Pulára, hogy a kivitelező segítségével saját kezűleg szerelje be.

Mikor készen lett az épület, amit végül szabadtéri misézésre is alkalmassá tettünk, legalább tíz községből érkeztek plébánosok, hogy jelen legyenek a szentelésen. A szertartást a balatonfüredi apát úr végezte. Nagyon különös, hogy mostanában soha nem múlt el úgy tél, hogy el ne vitt volna valakit az öregek közül Pulán, de a ravatalozóra most nem volt szükség, amíg el nem készült. Egy hétre rá már onnan temettünk egy idős asszonyt, aki még ott volt a szentelésen.

Az új temetőkápolna

